

Szczecin, dnia 27 grudnia 2023 r.

dr hab. Wojciech Drożdż, prof. US
Katedra Logistyki US
Centrum Zarządzania w Energetyce US

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Pana mgr. inż. Jakuba Stęchłego

PT.: „NOWOCZESNA MOBILNOŚĆ JAKO DETERMINANTA UŻYCIA PODEJŚCIA
EKOSYSTEMU BIZNESU W PLANOWANIU STRATEGICZNYM MOBILNOŚCI”

napisanej pod kierunkiem:

promotora dr. hab. Krzysztofa Zamasza, prof. AWSB

oraz promotora pomocniczego dr. Karoliny Muchy-Kuś i opiekuna pomocniczego
dr. Grzegorza Kinelskiego

Niniejszą recenzję przygotowano na podstawie pisma Pani Dziekan dr hab. Katarzyny Szczepańskiej-Woszczyń, prof. AWSB z dnia 29 listopada 2023 r., dotyczącego sporządzenia przeze mnie recenzji pracy doktorskiej, w oparciu o art. 190 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska stanowi kompendium wiedzy z zakresu nauk o zarządzaniu i jakości, w obszarze wpływu nowoczesnej mobilności na ekosystem biznesu, w kontekście planowania strategicznego mobilności miejskiej. Podjęty przez Autora pracy temat jest niezwykle istotny i aktualny, z uwagi na fakt, że dynamiczne zmiany dotyczące mobilności miejskiej, w tym wzrost liczby interesariuszy systemu mobilności oraz zwiększająca się liczba potrzeb związanych z tym systemem sprawiają, że dotychczasowe metody i narzędzia planowania mobilności miejskiej stają się nieefektywne. Dlatego też niezwykle istotne jest wskazanie nowych możliwości, uwzględniających współczesne trendy w mobilności miejskiej, służących właściwemu planowaniu strategicznemu funkcjonowania

i rozwoju miast, czy aglomeracji. Doktorant w sposób właściwy i kompleksowy przedstawił złożoność zagadnień związanych z ekosystemem biznesu, nowoczesną mobilnością i planowaniem strategicznym w obszarze mobilności miejskiej, prezentując jednocześnie istotne rekomendacje, mające walor wysokiej użyteczności.

Stąd też, podjęcie badań, których głównym celem było: „opracowanie modelu zarządzania mobilnością miejską w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii”, należy uznać za kierunek pożądany, o wysokich walorach teoriopoznawczych i użytecznych.

Należy przy tym podkreślić, że Doktorant bardzo dobrze dostrzegł lukę badawczą, dotyczącą badanego problemu naukowego w aspekcie teoretycznym, metodologicznym i empirycznym oraz z dużą umiejętnością starał się ją zapełnić.

Stwierdzam, że dokonany przez Pana mgr. inż. Jakuba Stęchłego wybór problemu naukowego wypełnia oczekiwania i wymogi stawiane w tym względzie pracom doktorskim. Także temat pracy uznaję za aktualny, ważny i skonstruowany właściwie, a także posiadający duże walory poznawcze i aplikacyjne, niewątpliwie wzbogacające nauki o zarządzaniu i jakości o nową i przydatną wiedzę w obszarze nowoczesnej mobilności, planowania strategicznego mobilności i wykorzystaniu podejścia ekosystemu biznesu. Dlatego też, przedstawioną do recenzji rozprawę doktorską można uznać za wartościowe i interesujące studium teoretyczno-empiryczne w zakresie nauk o zarządzaniu i jakości.

Przedstawiona do recenzji praca jest dziełem obszernym, liczącym łącznie 318 stron, na które składają się: wstęp, pięć rozdziałów merytorycznych, zakończenie, bibliografia, wykazy: tabel, wykresów i rysunków, oraz cztery załączniki. W bibliografii wskazano łącznie 366 źródeł, a treść pracy została wzbogacona o 32 tabele, 9 wykresów i 31 rysunków.

Pięć głównych rozdziałów merytorycznych cechuje przejrzystość struktury i logiczność treści, w kontekście przyjętych celów badawczych i postawionych hipotez.

W rozdziale pierwszym przedstawiono pojęcie i rodzaje ekosystemów biznesowych, a także struktury i dynamikę ich rozwoju. Zaprezentowano także wpływ

ekosystemów biznesowych na działalność przedsiębiorstw i organizacji oraz wskazano na różne podejścia w zakresie analizy tych systemów.

Treść drugiego rozdziału stanowią rozważania dotyczące globalnych uwarunkowań rozwoju mobilności, ze szczególnym uwzględnieniem zmian demograficznych, technologicznych i środowiskowych. Przedstawiono w nim również ewolucję podejścia do planowania strategicznego mobilności, wraz z omówieniem jego narzędzi, a także dokonano analizy dokumentów strategicznych z tego obszaru na różnych szczeblach terytorialnych, począwszy od szczebla europejskiego, poprzez krajowy, regionalny, metropolitalny, skończywszy na gminnym.

W rozdziale trzecim przedstawiono założenia badawcze, wskazując cele i hipotezy badawcze pracy, a także metody i narzędzia badawcze, które zostały wykorzystane w części empirycznej dysertacji.

Rozdział czwarty zawiera analizę wyników badań empirycznych, a także prezentację wyników przeprowadzonej przez Autora ankiety oraz wyniki autorskich wywiadów.

W bardzo interesującym pod względem użytecznym rozdziale piątym przedstawiono wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych badań, ukierunkowanych na realizację głównego celu badawczego. Wskazano także na możliwe dalsze kierunki badań w obszarze podjętym w dysertacji, jak również omówiono zalecenia dla planistów mobilności i interesariuszy ekosystemu mobilności.

Struktura pracy jest odpowiednia do podjętej tematyki badawczej. Układ pracy jest w zasadzie typowy dla prac doktorskich, przy czym zdecydowana większość powstających dzieł zawiera przedstawienie celów pracy jak i założonych hipotez, a także metodykę prowadzonych badań już we wstępie dysertacji, a nie jak ma to miejsce w tym przypadku, dopiero w rozdziale trzecim. Z punktu widzenia czytelnika, umieszczenie tych podstawowych informacji we wstępie, umożliwiłoby łatwiejsze zrozumienie intencji i zamysłu badawczego Autora w odbiorze 2 pierwszych rozdziałów teoretycznych. Poza tą uwagą należy uznać układ pracy za właściwy,

podporządkowany przyjętym założeniom badawczym, celom pracy i weryfikacji hipotez.

Dodatkowo, należy podkreślić, że rozważania naukowe poparto bogatym i poprawnie użytym cytowaniem pozycji bibliograficznych, a sam ich dobór jest prawidłowy. Warto także zauważyć wysoki poziom strony redakcyjnej dysertacji, gdzie Doktorant poparł merytorykę pracy bogatą ilustracją rysunkowo-wykresową oraz tabelaryczną, co nie tylko uzasadniło logikę następstwa omawianych zagadnień, ale także zdecydowanie poprawiło percepcję odbioru dzieła. Tylko nieliczne z ilustracji, np. Tabela 11 na s. 175, Wykres 1 na s. 176, czy Tabele 23 i 24 na s. 200, z uwagi na bardzo małą czcionkę są nieczytelne. W przypadku planowania wydania tej rozprawy, należałoby zwrócić uwagę na tę kwestię.

Ponadto, należy stwierdzić, że dysertacja została napisana starannie, w dojrzałym języku naukowym, odpowiednim dla prac naukowych z nauk społecznych. Autor wykazał się nie tylko wysokim poziomem erudycji, ale także dużą znajomością analizowanej tematyki. Tym samym, wysoko oceniam stronę językową i formalną pracy.

Analizując zapisy rozdziału trzeciego, najbardziej istotnego z punktu widzenia oceny merytorycznej, metodologicznej i metodycznej pracy, w którym Autor wskazuje założenia badawcze, cele i hipotezy pracy oraz zakresy badań, można dojść do wniosku, że Doktorant w pełni świadomie nie tylko zaplanował, ale również przeprowadził swoje badania, wykazując się dojrzałością warsztatu badawczego.

Oprócz celu głównego pracy (przytoczonego na s. 2 recenzji), Doktorant sformułował również 2 cele teoretyczne, 2 cele metodyczne, 3 cele poznawcze oraz 3 cele aplikacyjne. Wszystkie one należy uznać za prawidłowo sformułowane i istotne dla założonego zakresu badawczego.

Mając na względzie realizację celów dysertacji oraz rozwiązanie problemu badawczego mgr. inż. Jakub Stęchły postawił aż sześć hipotez badawczych, nie wskazując żadnej jako podstawowej. Brzmiały one następująco:

1. Zwiększenie liczby dostępnych opcji mobilności utrudnia podejmowanie decyzji o sposobie podróżowania miejskiego.
2. Zwiększenie zapotrzebowania na dane niezbędne do realizacji mobilności utrudnia proces podejmowania decyzji o sposobie podróżowania miejskiego.
3. Zmiana i zróżnicowanie potrzeb mieszkańców w zakresie realizacji mobilności utrudnia proces podejmowania decyzji o sposobie podróżowania miejskiego.
4. Wzrost potrzeby przemieszczania się mieszkańców w zakresie realizacji mobilności utrudnia podejmowanie decyzji o sposobie podróżowania miejskiego.
5. Zwiększenie liczby dostępnych opcji mobilności utrudnia proces planowania mobilności.
6. Rozbieżności w identyfikacji z wartościami dotyczącymi mobilności wśród uczestników ekosystemu ograniczają spójność wartości ekosystemu.

Generalnie można uznać przedstawione hipotezy za skonstruowane prawidłowo, zawierają one potencjał badawczy wymagający weryfikacji i są zgodne z postawionymi celami pracy i tematem dysertacji. Wydaje się jednak, że Hipoteza 4 powinna być przeformułowana, tak aby była w pełni zrozumiała dla czytelnika.

Oceniając przyjęte przez Autora zakresy pracy w aspekcie podmiotowym, przedmiotowym, przestrzennym i czasowym, stwierdzam, że zarówno podmiot jak i przedmiot, przestrzeń oraz czas badań zostały określone prawidłowo, adekwatnie do tematyki pracy.

Przyjętą w pracy metodykę i narzędzia badawcze również oceniam jako odpowiednie i trafnie wykorzystane. Warto podkreślić dużą dociekliwość badawczą Autora, świadcząca o jego wiedzy eksperckiej i dobrym przygotowaniu merytorycznym, pozwalającym na efektywne prowadzenie badań, w celu osiągnięcia przyjętych celów badawczych. Warto podkreślić rzetelność i kompleksowość prowadzonych badań, zrealizowanych zgodnie z obowiązującym rygorem badawczym, poprawność interpretacji uzyskanych wyników, a także szerokie i wyczerpujące wnioski.

Zaprezentowane wyniki przeprowadzonych badań pozwoliły na osiągnięcie założonych celów badawczych oraz weryfikację hipotez. Szczególnie cennym wkładem Doktoranta w rozwój badań nad podjętą problematyką jest 17 autorskich rekomendacji, zamieszczonych na końcu rozdziału piątego, o dużym pierwiastku użyteczności.

Mając na uwadze treści przedstawione w dysertacji oraz wynikające z nich zainteresowania naukowe Doktoranta, ciekawym byłoby poznanie jego odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy rozwój nowoczesnej mobilności w poszczególnych polskich metropoliach determinowany jest przez takie same, zbliżone czy różne czynniki endo i egzogeniczne?

2. Czy mógłby Pan dokonać dookreślenia, co rozumie Pan pod pojęciami: mobilności miejskiej oraz podróżowania miejskiego? Do którego z tych pojęć zaliczyłby Pan powszechnie używane w ekonomice transportu określenie „potoków pasażerskich”?

3. Czy przewiduje Pan w ramach nowoczesnej mobilności na obszarze GZM powszechne wykorzystanie innych niż obecnie środków transportu? Jeśli tak to jakich?

Powyższe pytania wynikają wyłącznie z ciekawości naukowej oraz chęci zainicjowania dyskusji naukowej podczas publicznej obrony rozprawy doktorskiej, nie podważając mojej ogólnie wysokiej oceny osiągnięć Autora dysertacji.

Reasumując, mając na uwadze wykazany wkład teoretyczno-koncepcyjny o wysokim stopniu użyteczności, odpowiednim dla prac naukowych opartych o program doktoratów wdrożeniowych i właściwym dla nauk o zarządzaniu i jakości, jak również względną nowość sposobu ujęcia i opracowania tematu, a także efektywną realizację założeń badawczych, noszących wszelkie znamiona postępowania naukowego, w oparciu o dojrzały warsztat badawczy Autora, stwierdzam że recenzowana dysertacja może być podstawą do nadania Panu mgr.

inż. Jakubowi Stęchłemu stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie: nauki o zarządzaniu i jakości.

Niniejsza rozprawa doktorska pod tytułem: „Nowoczesna mobilność jako determinanta użycia podejścia ekosystemu biznesu w planowaniu strategicznym mobilności” spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim, określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668). Wnoszę jednocześnie, mając na względzie wysoko pozytywną ocenę całości tej pracy, o dopuszczenie do publicznej obrony tej rozprawy.

Z uwagi na wysoki poziom merytoryczny rozważań teoretycznych, pogłębione badania w oparciu o bardzo dobry warsztat badawczy Autora, innowacyjność i aktualność poruszanych zagadnień, a także dużą użyteczność rezultatów postępowania badawczego, wnoszę do Rady Dyscypliny Naukowej Nauki o Zarządzaniu i jakości Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej o wyróżnienie rozprawy doktorskiej autorstwa Pana mgr. inż. Jakuba Stęchłego.

Wojciech Drożdż

Szczecin, Pomorze, dnia 27 grudnia 2023 r.